

6. SINIF

BENİM

TÜRKÇE

Akıllı tahtaya uyumludur.

KISA ve NET

ÇALIŞMA

DEFTERİM

6. SINIF

BENİM TÜRKÇE ÇALIŞMA DEFTERİM

ISBN 978-625-7868-43-3

YAZAR MURAT KOŞAR

DİZGİ GRAFİK
Hilal-Serdal ÜNAL

BASKI KORZA MATBAA

www.ornekakademi.com

/ornekakademi

ÖRNEK AKADEMİ

Adres : İvedik Caddesi No: 253/B Yenimahalle/Ankara

Tel : 0 530 467 61 94

Mail : bilgi@ornekakademi.com

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Örnek Akademi Basın Yayın Dağ. Eğ. Dan. San. ve Tic. Ltd. Şti'ye aittir. Herhangi bir şekilde izin alınmadan, yayınların tümü ya da bir kısmı, mekanik, fotokopi, elektronik ortam ve benzeri başka yöntemlerle kayıt altına alınamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Değerli Meslektaşlarımız,

Sevgili Öğrenciler

İletişim çağındaki gelişmeler, bilginin hızla yenilenmesi ve yayılmasını sağlamaktadır. Bu durum, doğal olarak eğitim-öğretimin her alanını etkiliyor. Artık klasik eğitim yaklaşımlarının değişimlere uyum sağlaması mümkün görünmüyor. Çoklu zeka ve yapılandırıcı eğitimin tüm aşamalarının okullarda ve diğer eğitim kurumlarında kullanılması bir zorunluluk oldu.

Milli Eğitim Bakanlığının ortaokulların tüm sınıf düzeylerinde uyguladığı yeni yaklaşımlar, beraberinde yeni materyalleri, yardımcı malzemeleri gerekli kılıyor.

Örnek Akademi Yayınları olarak bizler, tüm sınıf düzeylerinde yukarıda sözünü ettiğimiz yaklaşım doğrultusunda yepyeni ürünlerle karşınıza çıkıyoruz.

Eğitim-öğretim hayatının önemli bir döneminde olan 6. Sınıf öğrencilerimizin elde edecekleri başarı yolunda "Benim Türkçe Çalışma Defterim" kitabımız, büyük bir eksiği dolduracaktır. Özellikle uygulamalarla bütün konuların her aşamasını tek tek her öğrencinin zihnine kazıma konusunda iddiamız büyüktür.

Başarı dileklerimizle!

1. ÜNİTE

DOĞA VE EVREN

A. SÖZCÜKTE ANLAM	
a. Gerçek (Temel) Anlam.....	11
b. Mecaz Anlam.....	11
c. Terim Anlam.....	12
ç. Bulmaca.....	13
B. CÜMLEDE ANLAM	
a. Nesnel Anlatımlı Cümleler.....	15
b. Öznel Anlatımlı Cümleler.....	15
c. Yakın Anlamlı Cümleler.....	16
ç. Anlamca Çelişen (Karşıt Anlamlı) Cümleler.....	17
C. PARAGRAF BİLGİSİ	
a. Paragrafın Anahtar Kelimeleri.....	18
b. Paragrafın Konusu.....	20
Ç. SÖZCÜKTE YAPI	
Kök Bilgisi.....	22
D. SES BİLGİSİ	
a. Ünlü Uyumları.....	24
b. Ünlü Düşmesi.....	27
c. Ünlü Türemesi.....	29
ç. Ünlü Daralması.....	30
E. YAZIM KURALLARI	
a. Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler.....	31
F. NOKTALAMA İŞARETLERİ	
a. Nokta (.).....	34
b. Virgül.....	36
c. Noktalı Virgül (;).....	39
ç. İki Nokta (:).....	39
TESTLER.....	41

2. ÜNİTE

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

A. SÖZCÜKTE ANLAM	
a. Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler.....	57
b. Zıt (Karşıt) Anlamlı Sözcükler.....	58
c. Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler.....	59
B. CÜMLEDE ANLAM	
a. Örtülü Anlam.....	60
b. Geçiş ve Bağlantı Unsurları.....	61
C. PARAGRAF BİLGİSİ	
a. Paragrafın Başlığı.....	63
b. Paragrafın Ana Düşüncesi (Ana Fikri).....	64
Ç. GRAFİK OKUMA.....	66
D. SÖZCÜKTE YAPI	
a. Ekler.....	69
b. Gövde.....	74
c. Yapısı Bakımından Sözcükler.....	75
E. SES BİLGİSİ	
a. Ünsüz Yumuşaması (Ünsüz Değişimi).....	76
b. Ünsüz Benzeşmesi (Ünsüz Sertleşmesi).....	77
c. Kaynaştırma.....	79
ç. Ulama.....	79

F. YAZIM KURALLARI	
a. Bağlaç Olan de/da'nın Yazılışı	81
b. Durum eki Olan -de/da'nın Yazımı	81
c. Bağlaç Olan ki'nin Yazılışı	82
G. NOKTALAMA İŞARETLERİ	
a. Üç Nokta (...)	83
b. Soru İşareti (?)	84
c. Ünlem İşareti (!)	84
TESTLER	85

3. ÜNİTE

ÇOCUK DÜNYASI

A. SÖZCÜKTE ANLAM	
a. Deyimler	103
b. Atasözleri	104
B. CÜMLEDE ANLAM	
a. Neden (Sebeup) - Sonuç Cümleleri	105
b. Amaç - Sonuç Cümleleri	106
c. Koşul (Şart) - Sonuç Cümleleri	107
C. PARAGRAF BİLGİSİ	
a. Paragrafın Yardımcı Düşüncesi	108
b. Afiş Yorumlama	111
c. 5N1K	113
Ç. İSİMLER (ADLAR)	
a. Varlıklara Verilişlerine Göre İsimler	116
b. Varlıkların Sayılarına Göre İsimler	117
c. Varlıkların Oluşlarına Göre İsimler	118
ç. İsim Çekim Ekleri	119
d. İsimlerde Küçültme	122
e. Yapısına Göre İsimler	123
D. YAZIM KURALLARI	
a. Sayıların Yazılışları	124
b. Tarihlerin Yazımı	124
E. NOKTALAMA İŞARETLERİ	
a. Kısa Çizgi (-)	126
b. Uzun Çizgi (—)	127
c. Eğik Çizgi (/)	127
ç. Terk Eğik Çizgi (\\)	128
d. Tırnak İşareti (" ")	128
TESTLER	131

4. ÜNİTE

ERDEMLER

A. SÖZCÜKTE ANLAM	
a. İkiemeler	145
b. Özdeyiş (Vecize)	146
c. Yansıma Sözcükler	147
B. CÜMLEDE ANLAM	
a. Cümle Oluşturma	148
b. Cümle Tamamlama	150
C. PARAGRAFIN BİLGİSİ	
a. Paragrafın Bölümleri	151
b. Paragraf Oluşturma (Sıralama)	153
c. Paragraf Tamamlama	154

Ç. İSİM TAMLAMASI	
a. Belirtili İsim Tamlaması	156
b. Belirtisiz İsim Tamlaması	156
c. Zincirleme İsim Tamlaması	157
D. NOKTALAMA İŞARETLERİ	
a. Yay Ayrac ( )	158
b. Kesme İşareti (')	159
TESTLER	163

5. ÜNİTE

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

A. SÖZCÜKTE ANLAM	
a. Kişileştirme (Teşhis)	175
b. Konuşturma (İntak)	176
B. CÜMLEDE ANLAM	
a. Karşılaştırma Cümlesi	177
b. Tanım Cümlesi	177
c. Beklenti Cümlesi	178
ç. Gerçekleşmemiş Beklenti Cümlesi	178
d. Olasılık (İhtimal) Cümlesi	179
e. Tahmin (Sezgi) Cümlesi	179
C. PARAGRAF BİLGİSİ	
a. Paragrafın Akışını Bozan Cümle	180
b. Paragrafta Cümlelerin Yerini Değiştirme	181
c. Paragrafta Soru	183
Ç. ZAMİRLER (ADILLAR)	
a. Sözcük Hâlindeki Zamirler	185
b. Ek Hâlindeki Zamirler	189
TESTLER	191

6. ÜNİTE

BİLİM VE TEKNOLOJİ

A. SÖZCÜKTE ANLAM	
a. Benzetme (Teşbih)	201
b. Abartma (Mübalâğa)	202
B. CÜMLEDE ANLAM	
a. Eleştiri Cümlesi	203
b. Öz Eleştiri Cümlesi	203
c. Öneri Cümlesi	204
ç. Uyarı Cümlesi	202
d. Yakınma Cümlesi	205
e. Sitem Cümlesi	205
f. Aşamalı Durum Cümlesi	206
g. İçerik (Konu) Cümlesi	207
h. Üslup (Biçem) Cümlesi	207
C. PARAGRAF BİLGİSİ	
a. Paragrafta Olay, Yer, Zaman ve Şahıs Kadrosu	208
b. Anlatıcı Bakış Açıları	209
Ç. SIFATLAR (ÖN ADLAR)	
a. Niteleme Sıfatları	2011
b. Belirtme Sıfatları	212
c. Adlaşmış Sıfat	214
ç. Sıfatlarda Küçültme	215
d. Sıfatlarda Pekiştirme	216
TESTLER	217

7. ÜNİTE

SANAT

A. CÜMLEDE ANLAM	
a. Ön Yargı Cümlesi	227
b. Tasarı Cümlesi.....	228
c. Hayıflanma Cümlesi	229
ç. Pişmanlık Cümlesi	229
d. Doğrudan Anlatım Cümlesi.....	230
e. Dolaylı Anlatım Cümlesi	230
f. Kanıksama Cümlesi	232
g. Yadsıma (İnkâr) Cümlesi	232
B. ANLATIM YÖNTEMLERİ	
a. Açıklama.....	233
b. Tartışma.....	233
c. Betimleme.....	233
ç. Öyküleme	234
C. SIFAT TAMLAMASI	236
Ç. EDATLAR (İLGEÇLER).....	237
TESTLER	239

8. ÜNİTE

VATANDAŞLIK

A. CÜMLEDE ANLAM	
a. Varsayım Cümlesi	249
b. Kesinlik Cümlesi	249
c. Küçümseme Cümlesi.....	250
ç. Azımsama Cümlesi.....	250
d. Eşitlik Cümlesi	251
e. Eşitsizlik (Üstünlük) Cümlesi	251
f. Çıkarım Cümlesi	252
g. Tekdüze (Monoton) Yargılar	252
B. SÖZEL MANTIK	
Sözel Mantık Soruları Nasıl Çözülür?	253
C. BAĞLAÇLAR VE ÜNLEMLER	255
Ç. METİN TÜRLERİ	
1. Öykü (Hikâye).....	260
2. Roman.....	260
3. Masal.....	260
4. Fabl	260
5. Tiyatro.....	262
6. Makale.....	262
7. Deneme	262
8. Eleştiri.....	264
9. Söyleşi.....	264
10. Anı	264
11. Günlük	264
12. Biyografi (Yaşam Öyküsü).....	264
13. Otobiyografi (Öz Yaşam Öyküsü).....	264
14. Gezi Yazısı	264
TESTLER	267

CEVAP ANAHTARI	277
----------------------	-----

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeliEbedî
yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder –varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fıskırır rûh-i mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET AKİF ERSOY

DOĞA VE EVREN

! Neler Öğreneceğiz Neler

1. Sözcüklerin metin içinde kazandığı gerçek, mecaz, terim gibi anlamlarını ayırt etmeyi,
2. Anlamca birbirinin özdeşi olmasa da verdiği mesaj bakımından birbirine yakın olan cümleler olduğunu,
3. Cümlelerin kanıtlanabilme durumuna göre öznel ve nesnel anlamlı olduğunu,
4. Paragrafın konusu, ana düşüncesi ve başlığı hakkında bilgi veren sözcüklerin paragrafta anahtar kelime olarak adlandırıldığını,
5. Paragrafın konusunu bulmak için anahtar sözcüklerden, ana düşünceden yararlanabileceğimizi,
6. Türkçede bir sözcüğün anlamlı en küçük parçasının kök sözcük olarak adlandırıldığını,
7. Noktalama işaretlerinin her birinin farklı kullanım özellikleri olduğunu
8. Türkçedeki ses olaylarının hangileri olduğunu ve bunların kullanım alanlarını öğreneceksiniz.

DOĞA VE EVREN

SÖZCÜKTE ANLAM

GERÇEK (TEMEL) ANLAM:

Sözcüğün akla gelen ilk anlamıdır.

MECAZ ANLAM:

Sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

TERİM ANLAM:

Bir bilim, sanat, meslek dalıyla ya da bir konuyla ilgili özel ve belirli bir kavramı olan sözcük

BULMACA:

Bulunması istenilen şeyi düşündürerek, aratarak buldurmayı amaçlayan bilgi yoklama oyunu

CÜMLEDE ANLAM

NESNEL ANLATIM:

Variğin kendi gerçeğine dayanan, kişiden kişiye değişmeyen yağılardır.

ÖZNEL ANLATIM:

Kişisel duygu ve düşüncelerle oluşturulan, doğruluğu ve yanlışlığı kanıtlanamayan yağılardır.

YAKIN ANLAMLI CÜMLE:

Aynı konuyu, düşüncüyü farklı sözcüklerle anlatan cümlelerdir.

ANLAMCA ÇELİŞEN CÜMLE:

İlettikleri duygu ve düşünce bakımından birbirleriyle çelişen cümlelerdir.

PARAGRAF BİLGİSİ

ANAHTAR KELİME:

Bir metin veya cümlelerin ifade etmek istediği anlam, mesaj için ipucu veren kelimelerdir.

PARAGRAFİN KONUSU:

Metinde üzerinde durulan olay, durum ya da düşünceye "konu" denir. Konu, yazarın mesajını ulaştırmak için bir araçtır.

SÖZCÜĞÜN YAPISI

KÖK:

Bir sözcüğün anlamlı en küçük parçasına "kök" denir.

İSİM KÖKÜ:

Varlıkları, kavramları, duyguları karşılayan köklere "isim kökü" denir.

FİİL KÖKÜ:

İş, oluş veya hareket bildiren köklere "fiil kökü" denir.

SES BİLGİSİ

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU:

Türkçe bir sözcükte ilk hecenin ünlüsü kalınsa sonraki hecelerin ünlüsünün de kalın, ilk hecedeki ünlü ince ise sonraki ünlülerinin de ince olmasıdır.

KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU:

Ünlülerin düzlük-yuvarlaklık, darlık-genişlik bakımından uyumluğudur.

ÜNLÜ HECESESİ:

İkinci hecesinde dar ünlü bulunan bazı sözcükler, ünlü ile başlayan bir ek aldığımda ikinci hecelerindeki ünlü düşer.

ÜNLÜ TÜREMESİ:

Küçültme eki alan ya da pekiştirilen bazı sözcüklerde görülen ses olayıdır.

ÜNLÜ DARALMASI:

Geniş ünlüyle biten bir sözcüğün "-yor" eki aldığımda geniş ünlüsünün dar ünlüye dönüşmesidir.

YAZIM KURALLARI

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER:

- Cümle büyük harfle başlar.
- Özel adlar büyük harfle başlar.
- Coğrafi terim olarak kullanılan dünya, ay, güneş sözcükleri ve gezegen adları büyük harfler başlar.
- Kıta, bölge, il, ilçe, köy, mahalle, cadde, sokak, semt vb. adları büyük harfle başlar.
- Millî ve dinî bayramlarla bayram niteliği kazanmış gün adları büyük harfle başlar.
- Kişi adları ve soyadları büyük harfle başlar.

NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA

- Cümlelerin sonuna konur.
- Bazı kısaltmaların sonuna konur.
- Sayıların sonuna sıra bildirmek için konur.
- Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
- Saat ve dakika gösteren sayıları ayırmak için konur.

VİRGÜL

- Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime grupları arasında konur.
- Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- Yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.
- Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur.
- Anlam karışıklığını önlemek için konur.
- Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.
- Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için konur.
- Cümle içinde ara söz ve ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
- Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasında konur.
- Ret, kabul, teşvik bildiren hayır, yok, evet, peki gibi kelimelerden sonra konur.

NOKTALI VİRGÜL

- Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.
- Ögeleri arasında virgüli bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- İkiden fazla eş değer ögeler arasında virgüli bulunan cümlelerde öznenin sonra konur.

İKİ NOKTA

- Kendisizle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur.
- Kendisizle ilgili açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.
- Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için konur.
- Karşılıklı konuşmalarda konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur.
- Edebi eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.
- Genel Ağ adreslerinde kullanılır.
- Matematikte bölme işareti olarak kullanılır.

A. SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcük: İnsan zihnindeki kavramların dildeki karşılığıdır. Cümlelerin anlamlı en küçük birimidir. Eş anlamı "kelime"dir.

a. Gerçek (Temel) Anlam

Sözcüğün aklımıza gelen ilk anlamına "**gerçek anlam**" denir. Sözcüğün, sözlükte ilk sırada belirtilen anlamıdır.

Örnek:

- Tavus kuşunun kanadı, rengârenk ve çok büyüktür.
"Kanat" sözcüğü kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ anlamında kullanıldığı için gerçek anlamlıdır.

b. Mecaz Anlam

Sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamına "**mecaz anlam**" denir.

Örnek:

- Sinemaya gidemeyince biletlerimiz yandı.
"Yanmak" fiilinin gerçek anlamı ateş almak, tutuşmaktır. Bu cümlede ise "yanmak" gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak mecaz anlam kazanmış ve "geçerliliğini yitirmek" anlamında kullanılmıştır.

YAZIYORUM

Kısa
ya
Net

Uyguluyorum -1

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini (gerçek / mecaz) belirleyiniz.

ÖRNEK CÜMLELER	GERÇEK	MECAZ
1. Bu söyledikleri hepimizi <u>derinden yaralamıştı</u> .	☐	☐
2. Bu <u>karanlıkta</u> nereden bulacağız onu?	☐	☐
3. Yarınlara umut dolu bir <u>pencereden</u> bakmalıyız.	☐	☐
4. Aramızdaki bu <u>soğukluğa</u> son vermeliyiz.	☐	☐
5. Böylesine <u>acı</u> bir yemeği nasıl yiyebiliyorsun?	☐	☐
6. <u>Kaldıramayacağın sorumlulukların altına girmemelisin</u> .	☐	☐
7. Kazı sırasında çok sert bir <u>cisim</u> ile karşılaştık.	☐	☐
8. Bence bu çocuk iş yapmamak için bizimle <u>oynuyor</u> .	☐	☐
9. Aldığı doğru kararlar sayesinde alanında kısa sürede <u>yükseldi</u> .	☐	☐
10. Sabahtan beri <u>dolaşmaktan</u> ayaklarım şişti.	☐	☐

YAZIYORUM

c. Terim Anlam

► Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir anlamı karşılayan sözcükler "terim anlamlı" sözcüklerdir.

- **Dil bilgisi terimleri:** Kök, ek, zamir...
- **Matematik terimleri:** Açık, karekök, üçgen...
- **Fen bilgisi terimleri:** Optik, çözünürlük, element...
- **Spor terimleri:** Faul, ofsayt, smaç...

Örnek:

- Bu sözcüğün kökü, isim soyludur. (Kök: Dil bilgisi terimi)
- Matematik sınavında üçgenlerle ilgili soru gelecektir. (Üçgen: Matematik terimi)
- Katı maddelerin çözünürlüğü sıcaklıkla birlikte artar. (Çözünürlük: Fen bilgisi terimi)

Kısa
ya
Net

Uyguluyorum - 2

Aşağıda harfleri karışık olarak verilen terim anlamlı kelimelerin aslını bulup hangi alanla ilgili bir terim olduğunu yazınız.

1.	ÇIA	AÇI	Matematik ile ilgili terimdir.
2.	PREDE		T..... ile ilgili terimdir.
3.	MİLİK		S..... B..... ile ilgili terimdir.
4.	FUAL		S..... ile ilgili terimdir.
5.	TANO		M..... ile ilgili terimdir.
6.	AKRE		M..... ile ilgili terimdir.
7.	NATKO		D..... B..... ile ilgili terimdir.
8.	TAMO		F..... B..... ile ilgili terimdir.
9.	LOG		S..... ile ilgili terimdir.

1.

birikim

suladım

çiçekçi

sevgi

Kök çeşitleri ile ilgili çalışma yapan öğrencilerden hangisinin söylediği sözcük, kökünün türü bakımından farklıdır?

A) birikim

B) suladım

C) çiçekçi

D) sevgi

2.

Kök, bir sözcüğün parçalanamayan, anlamlı en küçük parçasıdır. Sözcüğün kökü bulunurken sondan başa doğru ekler çıkarılır, kalan bölüm köktür.

Elif'in verdiği bilgiye göre aşağıdaki sözcüklerden hangisi kök durumundadır?

A) silgi

B) durak

C) havali

D) saksı

4.

Sözcük	Kök
çözüyordu	çöz-
çizmişim	çiz-
başladı	başla-
okunsun	oku-

Bu tablodaki sözcüklerden hangisinin kökü yanlış gösterilmiştir?

A) çözüyordu

B) çizmişim

C) başladı

D) okunsun

3.

Bütün çocuklar

Yokluk (yok) bilmesinler

I

Et, şeker, süt bulsunlar (bul-)

II

Giyimli (giyim), tok ve rahat

III

Gitsinler okullara

Sınıflarını (sınıf) geçsinler

IV

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangisinin kökü parantez içinde yanlış verilmiştir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

5.

Mesut olmuş görmek isterdim hepinizi

Bu bahar gününde dertliyi, ümitsizi

Terfi etmiş memur, sınıf geçmiş öğrenci

Kadını erkeği, yaşlısı genci

Bu dördlükte kaç tane fiil köklü kelime kullanılmıştır?

A) 3

B) 4

C) 5

D) 6

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

SÖZCÜKTE ANLAM

EŞ ANLAMLI (ANLAMDAŞ) SÖZCÜLER:

Yazılışları farklı, anlamları aynı olan sözcüklerdir.

ZIT (KARŞIT) ANLAMLI SÖZCÜKLER:

Anlamca birbirinin karşıtı olan, birbirleriyle çelişen sözcüklerdir.

EŞ SESLİ (SESTEŞ) SÖZCÜKLER:

Yazılışları aynı, anlamları farklı sözcüklerdir.

CÜMLEDE ANLAM

ÖRTÜLÜ ANLAM:

Cümlede açık şekilde söylenmediği hâlde cümledeki bazı ifadelerden ortaya çıkan anlamdır.

GEÇİŞ VE BAĞLANTI UNSURLARI:

Duygu, düşünce ve eylemlerimizi ifade ederken kimi zaman düşünceleri desteklemek ve açıklamak, kimi zaman sonuç bildirmek ya da özetlemek için kullanılan ifadelerdir.

SÖZCÜĞÜN YAPISI

EK:

Sözcük kök ve gövdelerine getirilen, tek başına anlamı olmayan hece ve seslerdir.

ÇEKİM EKİ:

Sözcüklerin cümle içindeki görevlerini belirten eklerdir.

YAPIM EKİ:

Sözcüklerin anlamını, yapısını, bazen de türünü değiştiren eklerdir.

GÖVDE:

Bir yapım eki almış sözcüğe denir.

YAPISI BAKIMINDAN SÖZCÜKLER:

Yapım eki almamış sözcüğe basit, yapım eki almış sözcüğe türemiş, iki sözcüğün birleşmesiyle oluşan sözcüğe birleşik sözcük denir.

PARAGRAF BİLGİSİ

PARAGRAFIN BAŞLIĞI:

Konuyu en iyi şekilde kapsayıp yansıtan ve birkaç sözcükten oluşan söz grubu

PARAGRAFIN ANA DÜŞÜNÇESİ:

Metinde okuyucuya iletilmek istenen mesajı ana düşünce denir. Ana düşünce metnin yazılış amacıdır.

SÖZCÜĞÜN YAPISI

EK:

Sözcük kök ve gövdelerine getirilen, tek başına anlamı olmayan hece ve seslerdir.

ÇEKİM EKİ:

Sözcüklerin cümle içindeki görevlerini belirten eklerdir.

YAPIM EKİ:

Sözcüklerin anlamını, yapısını, bazen de türünü değiştiren eklerdir.

GÖVDE:

Bir yapım eki almış sözcüğe denir.

YAPISI BAKIMINDAN SÖZCÜKLER:

Yapım eki almamış sözcüğe basit, yapım eki almış sözcüğe türemiş, iki sözcüğün birleşmesiyle oluşan sözcüğe birleşik sözcük denir.

PARAGRAF BİLGİSİ

PARAGRAFIN BAŞLIĞI:

Konuyu en iyi şekilde kapsayıp yansıtan ve birkaç sözcükten oluşan söz grubu

PARAGRAFIN ANA DÜŞÜNÇESİ:

Metinde okuyucuya iletilmek istenen mesajı ana düşünce denir. Ana düşünce metnin yazılış amacıdır.

SÖZCÜĞÜN YAPISI

EK:

Sözcük kök ve gövdelerine getirilen, tek başına anlamı olmayan hece ve seslerdir.

ÇEKİM EKİ:

Sözcüklerin cümle içindeki görevlerini belirten eklerdir.

YAPIM EKİ:

Sözcüklerin anlamını, yapısını, bazen de türünü değiştiren eklerdir.

GÖVDE:

Bir yapım eki almış sözcüğe denir.

YAPISI BAKIMINDAN SÖZCÜKLER:

Yapım eki almamış sözcüğe basit, yapım eki almış sözcüğe türemiş, iki sözcüğün birleşmesiyle oluşan sözcüğe birleşik sözcük denir.

CÜMLEDE ANLAM

ÖRTÜLÜ ANLAM:

Cümlede açık şekilde söylenmediği hâlde cümledeki bazı ifadelerden ortaya çıkan anlamdır.

GEÇİŞ VE BAĞLANTI UNSURLARI:

Duygu, düşünce ve eylemlerimizi ifade ederken kimi zaman düşünceleri desteklemek ve açıklamak, kimi zaman sonuç bildirmek ya da özetlemek için kullanılan ifadelerdir.

SÖZCÜĞÜN YAPISI

EK:

Sözcük kök ve gövdelerine getirilen, tek başına anlamı olmayan hece ve seslerdir.

ÇEKİM EKİ:

Sözcüklerin cümle içindeki görevlerini belirten eklerdir.

YAPIM EKİ:

Sözcüklerin anlamını, yapısını, bazen de türünü değiştiren eklerdir.

GÖVDE:

Bir yapım eki almış sözcüğe denir.

YAPISI BAKIMINDAN SÖZCÜKLER:

Yapım eki almamış sözcüğe basit, yapım eki almış sözcüğe türemiş, iki sözcüğün birleşmesiyle oluşan sözcüğe birleşik sözcük denir.

SES BİLGİSİ

ÜNSÜZ YUMUŞAMASI:

Süreksiz sert ünsüzle biten bir sözcüğün ünlüyle başlayan bir ek aldığıda sert ünsüzün yumuşamasıdır.

ÜNSÜZ BENZEŞMESİ:

Sert ünsüzle biten bir sözcüğe gelen ve yumuşak ünsüzle başlayan bir ekin başındaki yumuşak ünsüzün sertleşmesidir.

KAYNAŞTIRMA ÜNSÜZÜ:

Ünlüyle biten bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde araya giren "y,ş,s,n" ünsüzleridir.

ULAMA:

Ünsüzle biten bir sözcükten sonra ünlü ile başlayan bir sözcük arasında gerçekleşir.

NOKTALAMA İŞARETLERİ

ÜÇ NOKTA:

Tamamlanmamış cümle sonuna, açıkça yazılmak istenmeyen sözcük yerine konur.

SORU İŞARETİ:

Soru eki veya sözü içeren cümle sonunda; bilinmeyen, kesin olmayan durumlar için kullanılır.

ÜNLEM İŞARETİ:

Sevinc, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle sonunda; seslenme hitap sözlerinden sonra; kinaye anlamı kazandırmak istenen sözden sonra yay ayrıç içinde kullanılır.

YAZIM KURALLARI

BAĞLAÇ OLAN DE/DA'NIN YAZIMI:

Bağlaç olan de/da ayrı yazılır.

DURUM EKİ OLAN -DE/-DA'NIN YAZIMI:

Durum eki olan -de/-da/-te/-ta bitişik yazılır.

BAĞLAÇ OLAN KI'NIN YAZIMI:

Bağlaç olan ki ayrı yazılır.

A. SÖZCÜKTE ANLAM

a. Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler:

- Yazılışları ve okunuşları farklı, anlamları aynı sözcüklere “eş anlamlı (anlamdaş)” denir.

Örnek:

- Türkçe sözcükler kullanılm ve dilimize sahip çıkalım. Sözcüğün eş anlamlısı “kelime”dir.

BİLGİLENYORUM

Eş anlamlı (anlamdaş) sözcükler, genellikle Türkçe sözcüklerle dilimize yabancı dillerden geçmiş sözcükler arasında olur.

Uyguluyorum - 1

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarını karşısındaki boşluğa yazınız.

CÜMLE

1. Arkadaşımın başı çok ağrıyormuş.

kafa

2. Öğrenciler yağmurun altında ıslanıyordu.

3. Dicle ve Fırat Nehirleri arasında kalan bölgeye “Mezopotamya” denir.

4. Ödevlerimizi zamanında yapıp teslim etmeliyiz.

5. Arabamızın uyarı lambası yanıyordu.

6. Çevrendekilere faydalı olacak işlerle uğraşmalısın.

7. Bu görev yerini bir daha terk etmemelisin.

8. Gazetede iş ilanlarına bakıyordu.

9. Kardeşine aldığı hediyeyi hepimiz çok beğendik.

10. Onun adını duyunca heyecanlandım.

11. Gözlerinin rengi siyahtı.

12. Akşam velilerinize mesaj göndereceğim.

13. En kısa zamanda doktora görünmelisin.

14. Her sabah okula bu yoldan giderim.

15. Akşama evde olmamız gerekiyor.

UYARIYORUM

Bir sözcüğün olumsuzu onun zıddı (karşıtı) değildir.

b. Zıt (Karşıt) Anamlı Sözcükler:

► Birbirinin tersi olay ya da durumları belirten sözcüklerdir.

Örnek:

- İyi bir insan olmak her şeyden önemlidir.
İyi sözcüğünün zıt anlamlısı (karşıtı) "kötü" sözcüğüdür.

Örnek:

- Güneş doğarken yola çıkarız.
"Doğmak" sözcüğünün karşıtı "doğmamak" değildir. Çünkü "doğmamak" sözcüğü onun olumsuzudur. "Doğmak" sözcüğünün zıt anlamlısı "batmak" sözcüğüdür.

Uygulayorum - 2

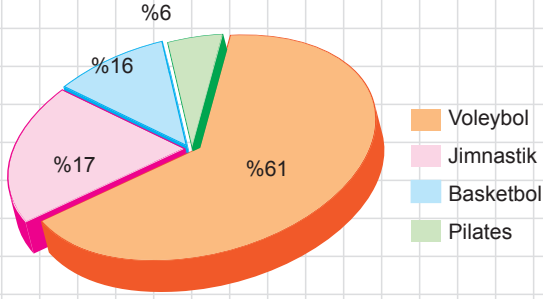
Aşağıdaki sözcüklerin zıt anlamlılarını bulup bir cümle içinde kullanınız.

SÖZCÜKLER

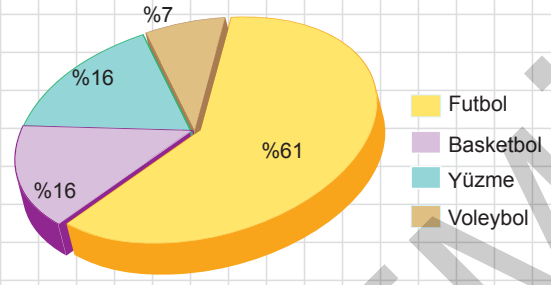
1.	kısa
2.	hep
3.	uzak
4.	içeri
5.	hızlı
6.	dolu
7.	ince
8.	zayıf
9.	geri
10.	çok
11.	alt
12.	doğru
13.	eski
14.	açık
15.	soğuk

Uzun ince bir yoldayım.

4.

Kız Öğrenciler

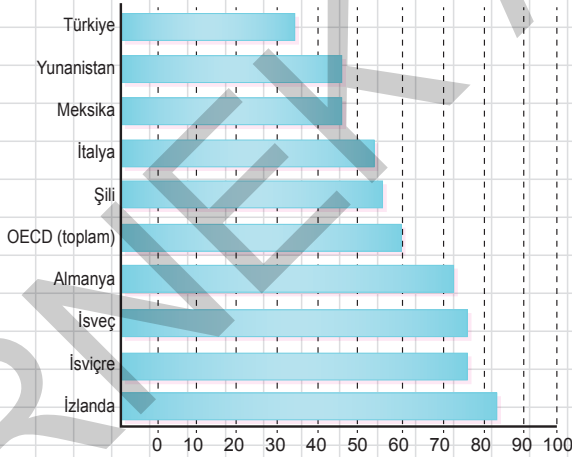
Erkek Öğrenciler

Yukarıdaki grafiklerde kız ve erkek öğrencilerin tercih ettikleri sporların yüzdeleri verilmiştir.

Bu grafiklerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kız öğrenciler en çok voleybol oyununu tercih etmiştir.
- B) Erkek öğrenciler basketbol ve yüzmeye aynı derecede ilgi göstermiştir.
- C) Kızlar ve erkekler basketbolu eşit oranda tercih etmiştir.
- D) Her iki öğrenci grubu da bireysel sporları daha çok tercih etmiştir.

5.

Yukarıdaki grafikte ülkelerin 2005 yılındaki ihracat gelir oranları yüzde olarak gösterilmiştir.

Bu grafikten hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yunanistan ve Meksika eşit oranda ihracat gelirine sahiptir.
- B) En az ihracat gelirine sahip ülke Türkiye'dir.
- C) İzlanda, Almanya ve İsveç'e ihracat yapmaktadır.
- D) İsveç ve İsviçre eşit oranda ihracat yapmıştır.

A. SÖZCÜKTE ANLAM

a. Deyimler

► Bir olayı, bir durumu, bir kavramı daha etkileyici anlatmak için bir araya getirdiğimiz sözcüklerden oluşan kalıplaşmış sözcük topluluğuna “deyim” denir. Deyim bir sözcük grubundan oluşabileceği gibi cümle biçiminde de olabilir. Deyimler, öğüt içermezler.

Örnek:

- Ne söylesek burun kıvırıyordu.
“Burun kıvırmak” bir deyimdir. Bir şeyi beğenmemek anlamında kullanılmıştır.
- “Atı alan Üsküdar’ı geçti.” cümle biçiminde bir deyimdir. Fırsatı kaçırmak anlamında kullanılmıştır.

Kısa
ve
Net

Uyguluyorum - 1

Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

Çamura bulaşmak	1.	a.	Çok tecrübe edinmiş kimse
Üstüne tuz biber eklemek	2.	b.	Haddinden fazla sinirlenmek
Havanda su dövmek	3.	c.	Çok kıskanmak, üzerine titremek
Küplere binmek	4.	ç.	Bıktırmak, usanmak
Ali Cengiz oyunu	5.	d.	Kirli ve uygunsuz işe karışmak
Etekleri zil çalmak	6.	e.	Gerekli sözü yerinde ve zamanında söylemek
Feleğin çemberinden geçmek	7.	f.	Şımarık davranmak, söz dinlememek
Doğmamış çocuğa don biçmek	8.	g.	Boşuna uğraşmak
Ele avuca sığmamak	9.	ğ.	Yaptığı işlerde hep kendi çıkarını düşünmek
Doluya koydum almadı, boşa koydum dolmadı.	10.	h.	Düzelmekte olan durumu yanlış davranışla bozmak
Sağ gözünü sol gözünden sakınmak	11.	ı.	Bir kimsenin üzüntüsünü daha da artıracak davranışta bulunmak
Kabak tadı vermek	12.	i.	Kurnazca, akli durduracak iş yapmak
Taşı gediğine koymak	13.	j.	Henüz gerçekleşmemiş bir şey için hazırlık yapmak
Bir çuval inciri berbat etmek	14.	k.	Her yolu deneyip işin içinden çıkamamak
Nalinci keseri gibi kendine yontmak	15.	l.	Çok fazla sevinmek

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

UYARIYORUM

Bazı atasözleri mecaz anlamlı, bazı atasözleri gerçek anlamlı, bazı atasözleri de hem mecaz hem gerçek anlamlı olabilir.

b. Atasözleri

► İlk söyleyeni belli olmayan, toplumların kültür ve hayat anlayışını yansıtan bilgi, birikim ve deneyim sonucu söylenen özlü sözlere "atasözü" adı verilir. Atasözleri öğüt verme amacı taşır. Kalıplaşmış bir yapısı olduğundan onları oluşturan sözcüklerin yerine başka sözcükler getirilemez. Atasözleri cümle biçimindedir ve bir yargı bildirir.

Örnek:

- Akıl akıldan üstündür.

Bu atasözü "Her insan aynı anlayış ve düşünceye sahip değildir. Bu yüzden başkalarının bilgi ve deneyimlerine önem verip onlara danışmak gerekir." öğüdünü verir.

Uyguluyorum - 2

Aşağıda açıklamaları verilen atasözlerini bulup altlarına yazınız.

Hiçbir zaman ön yargılı olmamalı, insanları tanımadan giyiniş ya da görünüşlerine göre yargılamamalıyız.

Gerçek dost kendini kötü ve zor zamanlara düşüğümüzde belli eder.

1. *Aba altında er yatar.*

2.

Bugün aklımızda olan, yapmamız gereken bir işi sonraki zamanlara bırakmak bizi daha sonra sıkıntıya sokabilir.

Bir şey bugün işine yaramıyor diye onu bir kenara atmamalıyız çünkü o şeyin yarın lazım olmayacağını bilemeyiz.

3.

4.

Bir anda sinirlenip öfkeye kapılan kişi hesapsızca iş yaparsa kendine zarar verebilir.

Başkası için tuzak kuran kimse o tuzağa kendisi düşer.

5.

6.

İşe yaramayan, kötü insanlarla ilişki kuranlar kötü davranış ve kötü huy edinirler.

Bir işe girişen kimse, o işin güçlüklerini göze almalıdır.

7.

8.

İnsanlara bir şeyler öğretmek, onları eğitmek istiyorsak bunları küçük yaşta yapmak daha kolay olur.

Tembel tembel oturan kimse hantallaşır, iş yapma yeteneğini yitirir, çalışan kimse gittikçe açılır, daha yararlı işler yapar.

9.

10.

4. Çoğul Eki (-lar, -ler)

► İsimlerin sayı bakımından birden çok olduğunu belirten eklerdir. Bu ekler çoğul isim yapar.

- Martılar gökyüzünde dans ediyordu.
- Çocuklar koşarak okula girdi.

Kısa
Net

Uyguluyorum - 19

Aşağıdaki cümlelerde çoğul eki kullanılmışsa (+) kullanılmamışsa (-) işareti koyunuz.

CÜMLE	+ / -
1. Çocuklar top oynuyordu.	+
2. Hep beraber bize geliyorlar.	-
3. Yarın geziye gideceğinizi biliyorlar.	
4. Yaz gelince düğünler de başlıyor.	
5. Kayıtları kaçırmaya niyeti yoktu.	
6. İstedğim hiçbir şeyi yapmamışlar.	
7. Uçağın kanatları çok büyükmüş.	
8. Öğretmenin sözünü dinlemiyorlar.	
9. Her hafta kayıkla denize açılıyorlar.	
10. Bir gün içinde olanlar oldu.	
11. Geçen gün aldığım elmalar çürümüştü.	
12. Seni soranlara ne diyeyim?	
13. Bizimle dalga geçiyorlar resmen.	
14. Annelerini her şeyden çok seviyorlar.	
15. Bu saatte gelenleri içeri almayın.	
16. Bu kitabı okumamı tavsiye ettiler.	
17. Dışarıda kimsecikler yoktu.	
18. Bu soruyu benim çözdüğüme inanmadılar.	

1.

Bu görselde ifade edilmek istenen atasözünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendisinden iş beklenen kimseden, emeğinin karşılığı esirgenmemelidir.
- B) Şöyle yaparım, böyle yaparım demekle yapılması gereken iş yapılmaz.
- C) İyi, güzel, değerli şeyler genellikle ona layık olmayanlar tarafından kullanılır.
- D) Bir kimseye emanet edilen şeyin o kimse tarafından iyi korunmadığı her zaman görülen olaylardandır.

2. Aşağıda görselleri verilen deyimlerden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A)

“Daldan dala konmak”
Sık sık iş, konu ve düşünce
değiştiren kişiler için kullanılır.

B)

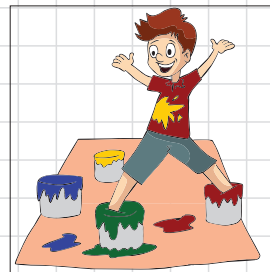
“Çantada keklik”
Ele geçirilmesi o derece kesin olan
işler için kullanılır.

C)

“Süt dökmüş kedi gibi olmak”
Suçundan ötürü sevimli görünmeye
çalışanlar için kullanılır.

D)

“Renkten renge girmek”
Utaç duyarak yüzünün rengi
değişenler için kullanılır.

3.

Bu görsellerden hangisi atasözleri ile ilgili değildir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

4. Aşağıdakilerin hangisinde "bütün ayrıntılarına inerek" anlamı vardır?

- A) Elinin tersiyle B) Enine boyuna
C) Ana hatlarıyla D) Üstün körü

5. 1. yüreği sızlamak
2. yüreği ezilmek
3. kılı kırk yarmak
4. ince eleyip sık dokumak

Yukarıdaki deyimlerden hangileri anlamca aynıdır?

- A) 1 ve 2 B) 1 ve 3 C) 2 ve 4 D) 3 ve 4

6. Aşağıdaki cümlelerde yer alan "dil" sözcüğüyle oluşturulmuş deyimlerden hangisi "tekrar tekrar söylemekten usanmak" anlamında kullanılmıştır?

- A) Ona bunları söylemeye dilim varmadı bir türlü.
B) Dikkatli ol, demekten dilimde tüy bitti.
C) Bizim oğlanın sevinçten dili tutuldu.
D) Ne yaptırısam bir türlü dilinden kurtulamadım.

7. 1. Körle yatan şaşkı kalkar.
2. Öfkeyle kalkan zararlar oturur.
3. Üzüm üzüm baka baka kararır.
4. Acele işe şeytan karışır.
5. Keskin sirke kúpüne zarar.

Yukarıdaki atasözleri anlamları bakımından ikişerli olarak eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi gerçek anlamıdır?

- A) Balık baştan kokar.
B) Akacak kan damarda durmaz.
C) Ateş düştüğü yeri yakar.
D) Dost dostun ayıbını yüzüne söyler.

ERDEMLER

SÖZCÜKTE ANLAM

İKİLEME:

Anlamı güçlendirmek için iki sözcüğün belli şekillerde bir araya gelmesiyle oluşan söz öbeğidir.

ÖZDEYİŞ:

Bir konu üzerine en çok bilinmesi gereken şeyi çarpıcı bir biçimde anlatan, kimin söylediği belinen özü sözüdür.

YANSIMA SÖZCÜK:

Doğada bulunan canlı veya cansız varlıkların çıkardıkları seslerin sözcüklere dökmüş hâline denir.

İSİM TAMLAMASI

Aralarında anlamca ilgi bulunan iki ya da daha çok ismin belirli kurallar çerçevesinde bir araya gelmesiyle oluşan söz öbeğidir.

- 1. Belirtili İsim Tamlaması:** Hem tamlayanı hem tamlananı ek almış isim tamlamasıdır.
- 2. Belirtisiz İsim Tamlaması:** Sadece tamlananı ek almış isim tamlamasıdır.
- 3. Zincirleme İsim Tamlaması:** Tamlayanı veya tamlananı ya da hem tamlayanı hem tamlananı isim tamlaması olan söz öbeğidir.

CÜMLEDE ANLAM

CÜMLE OLUŞTURMA:

Karışık olarak verilen sözcüklerle anlamlı ve kurallı cümle kurmaktır.

CÜMLE TAMAMLAMA:

Bir cümlede boş bırakılan yerlerin cümlelerin vermek istediği mesajı uygun olarak doldurulmasıdır.

PARAGRAF BİLGİSİ

PARAGRAF BÖLÜMLERİ:

Paragraf giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur.

- 1. Giriş Cümlesi:** Paragrafın ilk cümlesidir, paragrafta anlatılacak konunun belirtildiği bölümdür.
- 2. Gelişme Cümlesi:** Giriş cümlesini açıklayan cümledir.
- 3. Sonuç Cümlesi:** Paragrafta anlatılan düşüncenin bir yargıya bağlandığı cümledir.

PARAGRAF OLUŞTURMA:

Karışık olarak verilen cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturmaktır.

PARAGRAF TAMAMLAMA:

Paragrafta boş bırakılan kısmın paragrafın anlamına uygun biçimde doldurulmasıdır.

NOKTALAMA İŞARETLERİ

YAY AYRAÇ:

- Cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlenin dışında kalan ek bilgiler için kullanılır.
- Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini açıklamak ve göstermek için kullanılır.
- Alıntılarda aktarıldığı eseri, yazarı veya künye bilgilerini göstermek için kullanılır.
- Bir sözle alay, kinaye, küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır.
- Bir bilginin şüpheliyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır.

KESME İŞARETİ:

- Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işareti ile ayrılır.
- Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur.
- Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur.
- Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur.
- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur.

A. SÖZCÜKTE ANLAM

a. İkilemeler

- Anlamı güçlendirmek için aynı sözcüklerin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılmasıyla oluşan sözlere "ikileme" denir. İkilemelerin arasına herhangi bir şekilde noktalama işareti gelmez.

Örnek:

- Sınava yetişmek için koştuk, o yüzden nefes nefese kaldık.

İkilemeler farklı yollarla oluşabilir:

- Aynı sözcüğün tekrar edilmesiyle oluşturulur: Koşa koşa, ağır ağır, hızlı hızlı...
- Eş anlamlı sözcüklerle oluşturulur: Güçlü kuvvetli, akıllı uslu, ses seda...
- Yakın anlamlı sözcüklerle oluşturulur: Eş dost, doğru dürüst, yalan yanlış...
- Zıt anlamlı sözcüklerle oluşturulur: Az çok, sabah akşam, iyi kötü...
- Biri anlamlı diğeri anlamsız sözcüklerle oluşturulur: Eski püskü, eğri büğrü, ufak tefek...
- İkisi de anlamsız sözcüklerle oluşturulur: İvir zivir, abur cubur, abuk subuk...
- Yansıma sözcüklerle oluşturulur: Vızır vızır, horul horul, tıklar tıklar...
- İkinci kelimenin başına "m" ünsüzü getirilerek oluşturulur: Para mara, şaka maka, ev mev...
- İsim hâl ekleri ve iyelik ekiyle yapılan ikilemeler de ayrı yazılır: Göz göze, diz dize, peş peşe...
- İkilemenin arasına "mi" eki getirilerek anlam daha da kuvvetlendirilebilir: Çok mu çok, iyi mi iyi...

Kes
ve
Net

Uyguluyorum - 1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri karşısındaki ikilemelerden uygun olanı ile tamamlayınız.

CÜMLELER	İKİLEMELER
1. Bu konuyu ..... <i>enine boyuna</i> ..... tartıştık.	enine boyuna
2. Seninle ..... verirsek altından kalkamayacağımız iş olmaz.	bata çıka
3. Böyle ..... durursan seni sinemaya götürürüm.	adım adım
4. Bu çorak arazide ..... ilerlemeye çalışıyorduk.	mışıl mışıl
5. .... çıkacaksın bu merdivenlerden.	omuz omuza
6. Marketten ..... bir sürü şey satın aldı.	Ağır ağır
7. Bankaya borcunu ..... ödemelisin.	iyi kötü
8. Sabaha kadar ..... uyudu.	akıllı uslu
9. Onu ..... takip ettim.	boşu boşuna
10. Hiç suçu yokmuş, ... onun günahını aldık.	günü gününe
11. Seninle ..... günler geçirdik.	İVİR ZIVİR

6.

Yukarıdaki görselde Mert'in sorusuna hangi arkadaşı doğru cevap vermiştir?

- A) Sibel B) Katre C) Hale D) Kerem

7. Bir güvercin kanadında okşuyorum

Göklerin maviliğini

Serçelerin civıltısıyla sınıyor içime

Ağaçların yeşilliği

Bulutların ipek gölgesi

Çocukların yüzünde ışıldıyor

Bu şiirde kaç tane isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

8. Bu kentin sokaklarında gördüğüm bugünün çirkin yapıları, geçmişin görkemini gölgeliyordu.

Bu cümlede yer alan isim tamlamalarının türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirtili isim tamlaması
B) Belirtisiz isim tamlaması
C) Zincirleme isim tamlaması
D) Tamlananı düşmüş isim tamlaması

9. Ülkemizde organ bağıışı her geçen yıl bir önceki yıla göre yaklaşık iki kat artsa da bağıış ihtiyacı da büyük bir hızla artmaya devam ediyor. Ne yazık ki organ nakli sayısında gelişmiş ülkelerle aramızda yaklaşık on kat fark olduğu görülüyor.

Bu metinde yer alan aşağıdaki söz öbeklerinden hangisi isim tamlaması değildir?

- A) organ bağıışı
B) bağıış ihtiyacı
C) organ nakli sayısında
D) gelişmiş ülkelerle

10. Uçurtmamı rüzgâr yırttı dostlarım

Gelin duvağından kopan bir rüzgâr

Bu rüzgâr yüzünden bulutlar yarım

Bu rüzgâr yüzünden bana olanlar

Bu dizelerdeki altı çizili tamlamanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirtili isim tamlaması
B) Belirtisiz isim tamlaması
C) Zincirleme isim tamlaması
D) Sıfat tamlaması

6.

(Hacivat, Karagöz'e yetişir.)

- Uğurlar olsun Karagöz'üm, okula mı gidiyorsun?
Birlikte yürüyelim.
- Birlikte yem mi yiyelim?
- Ne yemi canım! Beraber gidelim, diyorum.
- Sezer'e ne diyeyim?

Bu metinde yay ayraç kullanım amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özel veya cins isme ait ek, ayraçtan önce yazılır.
- B) Tiyatro eserlerinde konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak için kullanılır.
- C) Alıntıların aktarıldığı eseri, yazarı veya künye bilgilerini göstermek için kullanılır.
- D) Alıntılarda, alınmayan kelime yerine konulan üç nokta, yay ayraç içine alınabilir.

7. İhtiyar – Yavaş yavaş Kaymakam'a yaklaşıp. Ne oluyor beyefendi? Allah rızası için bana da anlatın.

Bu metindeki altı çizili cümlelerin başında ve sonunda aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi kullanılmalıdır?

- A) Virgül
- B) Tırnak işareti
- C) Köşeli ayraç
- D) Yay ayraç

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez işareti ( ) gereksiz kullanılmıştır?

- A) Shakespeare (Şekspir) önemli bir tiyatrocü ve yazardır.
- B) Bu dönemin şairleri (yazarları ve tiyatrocuları) sanat adına önemli işler yapmıştır.
- C) Yunus Emre'nin (1240?-1320) tasavvuf edebiyatına büyük katkıları olmuştur.
- D) Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

9. Aşağıdaki durumların hangisinde kesme işareti (') kullanılmaz?

- A) Kurum, kuruluş ve iş yeri adlarına gelen ekleri ayırmada
- B) Sayılara gelen ekleri ayırmada
- C) Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerini ayırmada
- D) Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlere getirilen ekleri ayırmada

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işaretinin (') kullanımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Biz yaşadıkça Boğaz'dan hiçbir düşman gemisi giremez.
- B) Yakup Kadri'nin romanları teknik yönden çok başarılıdır.
- C) Türk Dil Kurumu'nda yıllarca görev yapmış.
- D) İlçemize Vali'nin geleceğini duyduk.

KOLAYLAŞTIRIYORUM

Konuşturmanın olduğu her örnekte aynı zamanda kişileştirme de vardır ancak kişileştirmenin olduğu her yerde konuşturma yoktur. Konuşturmanın olabilmesi için konuşan insan dışındaki varlığın ne dediğinin bilinmesi gerekir.

b. Konuşturma (İntak)

► İnsan dışındaki varlıklara onların ağzından söz söyletmeye “konuşturma” denir.

Örnek:

- Bülbül güle, “Senin nazını çekemem artık.” diyordu.
Bu örnekte bülbül konuşturulmuştur.

Kısa Not

Uyguluyorum - 2

Aşağıdaki örneklerde konuşturulan varlıkları bulunuz.

- Ey benim sarı tamburam!
Sen ne için inlersin?
- İçim oyuk, derdim büyük
Ben onun için inlerim.

1.

tambura

Burnumu değiştirmek istedim
Daha güzel olmak için
Burnum bana dedi ki
- Beni değil, kafanı değiştir.

2.

Küçük bir çeşmeyim yurdumun,
Unutulmuş bir dağında.
Hiç kesilmeyecek suyum,
Yıldızların aydınlığında.

3.

Sordum sarı çiçeğe:
-Annen baban var mıdır?
-Çiçek eydür (söyledi) derviş baba:
-Annem, babam topraktır.

4.

Akıl ersin, ermesin sevdama
Senden yanayım, dedi yeşeren dal senden yana

5.

Ben bir ayırık otuyum
Ne buğday amcam ne piriñç dayım
Mısırla akraba bile değilim
Kızmasınlar halim duman
Canıma kastederler yapamam
Ama nafile kurumam

6.

B. CÜMLEDE ANLAM

a. Karşılaştırma Cümlesi

- ➔ En az iki olay, varlık, durum arasındaki benzer (ortak) veya farklı yönleri ortaya koyan cümlelere "karşılaştırma cümleleri" denir.

Örnek:

- Kitap okuyan insanlar okumayanlara göre daha bilgilidir.
Bu cümlede kitap okuyan insanlar ile okumayanların bilgisi karşılaştırılmıştır.

BİLGİLENYORUM

Karşılaştırma anlamı, "en, ise, daha, kadar, göre, gibi, çok, -e oranla" sözcükleriyle sağlanır.

Kısa
ve
Net

Uyguluyorum - 3

Aşağıdaki tabloda karşılaştırma anlamı taşıyan cümlelerin karşısına "+" karşılaştırma anlamı taşımayan cümlelerin karşısına "-" işareti koyunuz.

CÜMLELER	+ / -
1. Erzurum, İstanbul'dan daha soğuktur.	☐
2. Sorularımı elektrik olmadığı için mum ışığında çözdüm.	☐
3. Bence mevsimlerin en güzeli ilkbahar mevsimidir.	☐
4. Araba kullanırken trafik kurallarına uymalıyız.	☐
5. Akşamki milli maçı TRT 1 ve TRT 2 kanalları verecek.	☐
6. Kardeşim, onlara göre daha hızlı koşuyor.	☐
7. Kuzenim bu sene sınavlara hazırlanıyor.	☐
8. Sahil kasabası geçen seneye oranla bu sene daha kalabalık.	☐
9. O tiyatroyu sever, bense sinemayı severim.	☐
10. İslam, Ufuk'u ve Yusuf'u çok sever.	☐

b. Tanım Cümlesi

- ➔ Bir kavramın genel özelliklerini tam olarak belirten, onu benzerlerinden ayıran özellikleriyle açıklayan cümlelere "tanım cümlesi" denir. "Bu nedir?" veya "Bu kimdir?" sorularına cevap verir.

Örnek:

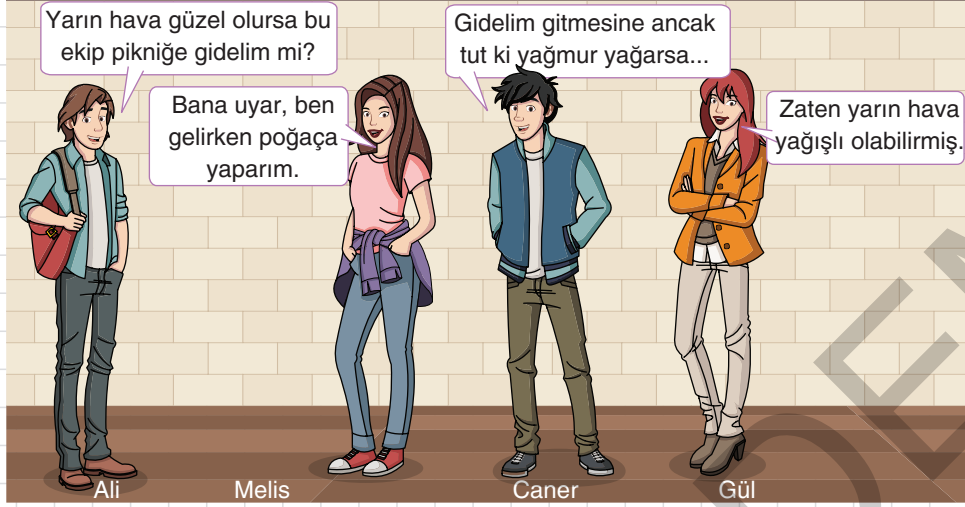
- Bir dilin anlamlı en küçük parçasına "kök" denir. (Nesnel tanım cümlesi)
- Şiir, duyguları ifade edebilmenin en güzel yöntemidir. (Öznel tanım cümlesi)

UNUTMUYORUM

Tanım cümleleri öznel ya da nesnel olabilir.

1.

Görseldeki diyalogda hangi öğrencinin kurduğu cümle olasılık anlamı taşımaktadır?

- A) Ali B) Melis C) Caner D) Gül

2.

■	Sınavdan yüksek not almayı umuyorum.	Beklenti
▲	Tatil için İzmir'e gidebiliriz.	Varsayım
★	Kışın Sivas, İstanbul'dan daha soğuktur.	Karşılaştırma
●	Gökyüzü bulutlarla doldu, yağmur yağabilir.	Tahmin

Bu tabloda anlam özelliği yanlış verilen cümle hangi sembole gösterilmiştir?

- A) ■ B) ▲ C) ★ D) ●

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşılaştırma anlamı vardır?

- A) Saatine yine yeni bir pil almış.
 B) Nereye giderse gitsin fark etmez.
 C) Buranın en meşhur köftecisi babamdır.
 D) Karşısına aldığı yemeği çabucak yedi.

4.

Bir olay ya da durumun beklenildiği biçimde sonuçlanmadığını, beklentinin gerçekleşmediğini anlatan cümlelere "gerçekleşmemiş beklenti" cümlesi denir.

Bu tanıma uygun cümle aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Sanatçı, eserinde gerçekleri kısa, yalın cümlelerle dile getirmiş.
 B) Bir an için rüyalarının gerçekleştiğini düşün.
 C) Senin, dün akşam annemi arayıp benim için izin alacağını sanmıştım.
 D) Zamanı iyi kullanamadığım için sınavda başarısız oldum.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisi olasılık bildirmektedir?

- A) Yeni bir televizyon almalı mıyız?
 B) Zeynep, arkadaşlarıyla buluşmaya gitmiş olabilir.
 C) Bence yarınki toplantı burada yapılmalı.
 D) Varsayalım ki dedenle rolleri değiştin.

b. Abartma (Mübalağa)

Bir şeyin özelliklerinin olduğundan büyük ya da küçük gösterilmesi sanatına “abartma (mübalağa)” denir.

Örnek:

- Kardeşim istediği araba alınmayınca kiyameti kopardı.

“Kiyameti koparmak” sözünde abartma vardır çünkü “kiyamet” dünyanın sonunu bildiren bir zamandır.

Kısa
ve
Net

Uyguluyorum - 2

Aşağıdaki örneklerde abartılan varlıkları bulunuz.

CÜMLE	ABARTILAN VARLIK
1. Dünya kadar işim var.	iş
2. Dünden beri bulaşıklar dağ gibi birikmiş.	
3. Korkudan gözleri fal taşı gibi açıldı.	
4. Onu görünce dünyalar benim olmuştu.	
5. Çocuk o kadar hasta ki ateşler içinde yanıyor.	
6. Gözyaşım sel oldu, artık gelsene.	
7. Senin için kırk aslanla savaşıyorum.	
8. Yerden yedi kat Arş'a kanatlandık o hızla.	
9. Sevincinden göklere uçuyordu.	
10. Dertler derya olmuş, ben de bir sandal olmuşum.	
11. Şühedâ fişkırarak toprağı sıksan şühedâ.	
12. Dünya sel oldu gözümün yaşından.	
13. Güneşi senin için söndürürüm.	
14. Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer.	
15. Yahu, o haritadaki denizi görse boğulur.	
16. Bir âh çeksem Ağrı Dağı yerinden oynar.	
17. Elim değse akan sular tutuşur.	
18. Bakışların bir ok gibi deldi yüreğimi.	
19. Gökyüzündeki yıldızları ayaklarının altına sererim.	
20. Gözlerimden gözyaşı değil, kan damlıyor artık.	
21. O halini görünce yüreğim parçalandı.	

B. CÜMLEDE ANLAM

a. Eleştiri Cümlesi

► Eleştiri bir eseri, bir insanı, bir konuyu iyi veya kötü yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme ve bu konuda belirtilen görüş anlamına gelir. Eleştiri cümleleri olumsuz olabildiği gibi olumlu da olabilir.

Örnek:

- Olaylara karşı soğukkanlı yaklaşmaması bu oyunu da kaybettirdi. (Olumsuz eleştiri)
- Romanlarında halktan kişiler kullanması onu daha samimi kılıyor. (Olumlu eleştiri)

b. Öz Eleştiri Cümlesi

► Bir kişinin kendisine ait özelliklerini ve davranışlarını eleştirmesidir.

Örnek:

- Bu konuya yeterince çalışmadığım için bu soruları çözemedim.
- Yeterince çalışmadığımdan sınavım kötü geçti.
- Bazen ben de kendi davranışlarımı anlamakta zorlanıyorum.

Kısa
ve
Net

Uyguluyorum - 3

Aşağıdaki tabloda verilen cümlelere anlam özelliklerine göre işaret koyunuz.

CÜMLELER		OLUMLU ELEŞTİRİ	OLUMSUZ ELEŞTİRİ	ÖZ ELEŞTİRİ
1.	Sorumsuzca hareket ederek herkesin güvenini kaybettim.	☐	☐	☒
2.	Eserlerinde kullandığı karakter ve dil onu başarılı yapmıştır.	☒	☐	☐
3.	Son sınavda yaptığım hatalar, düşük not almama neden oldu.	☐	☐	☐
4.	Son eserindeki anlatımıyla yazarlığını zirveye ulaştırdı.	☐	☐	☐
5.	En büyük eksikliğim kitap okuma alışkanlığımın olmamasıdır.	☐	☐	☐
6.	Yazdığı hikâyelerdeki olay örgüsü sürükleyiciydi.	☐	☐	☐
7.	Şiir okurken sesimi kontrol edemediğim farkındaydım.	☐	☐	☐
8.	Onun en büyük sorunu hiçbir şeyle yetinmemesidir.	☐	☐	☐
9.	Serbest ölçüyle yazdığı şiirler ve şiirlerin teması kusursuzdu.	☐	☐	☐
10.	Başıma gelenlerin sebebi, büyüklerin sözünü dinlemeyişimdir.	☐	☐	☐
11.	Ürettiği projenin altyapısı ve ön tanıtımı başarılıydı.	☐	☐	☐

1.

Bu karikatürde kralın söylediği cümlede benzetmenin hangi öğelerine yer verilmemiştir?

- A) Kendisine benzetilen – benzetme edatı
B) Benzeyen – benzetme yönü
C) Benzetme yönü – benzetme edatı
D) Kendisine benzetilen – benzetme edatı

2. I. Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım
II. Yolcuyum bir kuru yaprak misali
Rüzgârın önüne atılmışım ben
III. Nedendir de kömür gözlüm nedendir
Şu geceki benim uyumadığım
IV. Ağacın biri bulvarda ölüyordu
Şehrin camları kaygısız gülüyordu

Benzetme: Anlatımı güçlendirmek amacıyla, aralarında ortak nitelik bulunan iki varlık ya da kavramdan, ortak nitelik yönünden güçlü olandan zayıf olana aktarma yapılmasıdır.

Buna göre numaralanmış şiirlerden hangisinde benzetme sanatı kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

3. Dünyayı verelim çocuklara
Hiç değilse bir günlüğüne allı pullu bir balon gibi verelim oynasınlar
Oynasınlar türküler söyleyerek
Yıldızların arasında

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarının hangisi kullanılmıştır?

- A) Kişileştirme B) Benzetme
C) Konuşurma D) Abartma

4. Ne karıncayı incit kardeşim
Ne serçeyi kışıla
Dostumuz hayvanları
İnsan gibi karşıla
İyilik dediğin şey kardeşim
Karşılıksız olmalı
O kuş gibi yüreğin
Hep sevgiyle dolmalı

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarının hangisi kullanılmıştır?

- A) Tezat B) Abartma
C) Konuşurma D) Benzetme

5. Bayram yapar çocuklar,
23 Nisan günü
Kocaman bir sevinç kaplar,
Tüm Dünya'nın üstünü

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarının hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Konuşurma B) Benzetme
C) Kişileştirme D) Abartma

c. Hayıflanma Cümlesi

► Bir kişinin bir durum veya olay karşısında duyduğu üzüntüyü belirten cümlelerdir. Henüz yapılmamış eylemler için kullanılır.

Örnek:

- Ona ne kadar değer verdiğimi keşke ona söyleseydim.

ç. Pişmanlık Cümlesi

► Kişinin yaptığı bir işin veya davranışın olumsuz sonucunu görerek üzülmeye sebep olan cümlelerdir.

Örnek:

- Terli terli su içmeseydim hasta olmayacaktım.

Kısa
ve
Net

Uyguluyorum - 3

Aşağıdaki tabloda verilen cümlelere anlam özelliklerine göre işaret koyunuz.

CÜMLELER	HAYIFLANMA	PIŞMANLIK
1. Öğretmenin dediklerini keşke defterime not alsaydım.	☐	☒
2. Kitabı zamanında okusaydım keşke.	☒	☐
3. Yapraklar sararıp dökülüyor, ne yazık ki kış geliyor.	☐	☐
4. Sakin konuşmayı deneseydim onunla kavga etmeyecektim.	☐	☐
5. Yabancı dilim çok iyi olsaydı yurt dışına ben gidecektim.	☐	☐
6. Gençliğimi doya doya yaşayamadım.	☐	☐
7. Hiç yok yere Sema'nın kalbini kırdım.	☐	☐
8. Bu ayakkabıya bu kadar para vermekle hata ettim.	☐	☐
9. Zamanında kenara bir şeyler bırakmayı akıl edemedik.	☐	☐
10. Bu işe hiç bulaşmasaydık bunlar başımıza gelmeyecekti.	☐	☐
11. Gençliğim gözümün önünden uçup gitti, ben hiçbir şey yapamadım.	☐	☐
12. Saçlarımı kısa kestirmeseydim daha güzel olurdu.	☐	☐
13. İnsan zamanının kıymetini bilmiyor ne yazık ki zamanı boşa harcadık.	☐	☐
14. O yoldan girmeseydik şimdi çoktan törene yetişmiştik.	☐	☐
15. Bu filmi izlemeseydim keşke, boşuna zamanımız gitti.	☐	☐
16. Bir yıl daha beklesem her şey güzel olacaktı.	☐	☐
17. Maalesef kaçan fırsatlar bir daha geri gelmeyecek.	☐	☐

1.

Yukarıda sıfat tamlamalarına şiirler üzerinden örnek vermek isteyen hangi öğrencinin örneğinde sıfat tamlaması yoktur?

- A) Ön sıradaki kız öğrenci
B) Ön sıradaki erkek öğrenci
C) Arka sıradaki kız öğrenci
D) Arka sıradaki erkek öğrenci

2.

1.	Okulların açıldığı ilk gün çok heyecanlı oluyorum nedense.
2.	İlkbaharın mis kokan çiçeklerinden organik bal ürettiyordu.
3.	Yaz tatilinde Marmaris'e gidiyorlarmış.
4.	Sabaha kadar uyumadan onu bekledim.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde sıfat tamlamasına yer verilmemiştir?

- A) 1 ve 2
B) 1 ve 3
C) 2 ve 3
D) 3 ve 4

3.

Geldiğimizde güneş parlıyordu karların üzerinde. Giderken de Ankara'nın keskin soğuğu yalıyordu yüzümüzü. Hava karanlık, ortalık sessizdi. Yerler buzlu ve kaygandı. Eve dönmekte biraz zorlandık.

Bu metinde kaç sıfat tamlaması vardır?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

4.

(1) Bozcaada'nın güneydoğusunda bulunan Batı burnu Feneri, 1851 yılında yapılmıştır. (2) Fenerin kule yüksekliği yirmi metredir. (3) Yanında on yedi tane rüzgâr tribünü yer almaktadır. (4) Fenere yaz aylarında gün batımı turları düzenlenmektedir.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat tamlaması yoktur?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

5.

Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili tamlamalardan hangisinin türü farklıdır?

- A) Hafta sonlarını kapalı alışveriş mekânlarında geçirirdi.
B) Ülkemizde çeşitli doğa kamplarına katılabilirsiniz.
C) Doğa yürüyüşü düzenleyen topluluklarla doğayı keşfedebilirsiniz.
D) Açık havada doğayla iç içe olan merkezleri ziyaret edebilirsiniz.

c. Küçümseme Cümlesi

► Bir kişiyi, olayı ya da durumu değersiz ya da önemsiz görmeyi anlatan cümlelerdir.

Örnek:

- Bu kolay soruyu ilkokul öğrencisi bile çözer.

ç. Azımsama Cümlesi

Bir şeyin beklendiğinden az olduğu yargısı taşıyan, az ya da küçük bulma anlamı taşıyan cümlelerdir.

Örnek:

- Aldığım maaş evin ihtiyaçlarını bile karşılamaz.

Kısa ve Net Uyguluyorum - 2

Aşağıdaki tabloda verilen cümlelere anlam özelliklerine göre işaret koyunuz.

CÜMLELER	KÜÇÜMSEME	AZIMSAMA
1. Bu kadar öğrenciyle pikniğe gidilmez.	☐	☒
2. Bir tane resmi beğenildi diye kendini ressam sanıyor.	☒	☐
3. Günde bir saat ders çalışarak sınavı kazanamazsın.	☐	☐
4. Bütün kitabı okusan da bu kafayla bu soruyu çözemezsin.	☐	☐
5. İki saatte bu kadar yolu hayatta gidemeyiz.	☐	☐
6. Sen şiirdeki duygudan ne anlarsın.	☐	☐
7. Bir metre boyuyla bize karşı çıkıyor.	☐	☐
8. Ben yarım porsiyon köfteyle hayatta doymam.	☐	☐
9. Bu soruyu sen de çözersen herkes çözer demektir.	☐	☐
10. Bu parayla Üsküdar'a bile gidemezsin.	☐	☐
11. Son maçı kazanıp şampiyon olacağını zannediyor.	☐	☐
12. Bir kişinin kazandığı parayla ayı çıkaramazsınız.	☐	☐
13. Sanki bu zamana kadar sana söylenen her şeyi anladın.	☐	☐
14. Bu kadarlık yemekle bu kadar insanı doyuramazsın.	☐	☐
15. İki kitap bitirmeyele sınavı kazanacağını sanıyor.	☐	☐
16. Bu düşünceyle hiçbir yere varamazsın.	☐	☐

1.

Varsayım	Diyelim ki senin istediğin şekilde oldu, ne fark eder?	Küçümseme	Bu kadar parayla geçinmen tabii ki çok zor.
Azımsama	Bütün bahçede çalışıp da topladığın meyve bu kadar mı?	Eşitlik	Bu maçta da berabere kalan iki takım gördük.

Yukarıda verilen anlam özelliklerinden hangisinin karşısında verilen cümlede örneği yoktur?

- A) Varsayım   B) Küçümseme   C) Azımsama   D) Eşitlik

2.

	Cümleler	Anlam Özellikleri
1.	Bir an için tüm hedeflerine ulaştığını bir düşün.	Varsayım
2.	Koca sınıfta ödevini yapan üç kişi mi var?	Azımsama
3.	Fırından aldıkları ekmeği kardeş payı yaptılar.	Eşitlik
4.	Bu sınavdan yüksek puan alman, çok çalıştığını gösteriyor.	Kesinlik

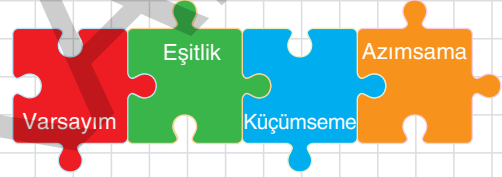
Yukarıdaki tablonun kaçınıcı satırında verilen anlam özelliği ile cümle uyuşmamaktadır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir çıkarımdan söz edilebilir?

- A) Gözleri çok şişmiş, demek ki ağladı.
 B) Tahminime göre bu kitap satılmaz.
 C) Kadınların erkeklerden daha çok olduğunu varsayalım.
 D) Tut ki sen benden büyüksün.

4.

- I. Böyle bir ortamda sınava girdiğin farz et.
 II. Yazın yaklaşmasıyla günler giderek uzuyordu.
 III. Sen mi tüm bu hazırlıkları yapacaksın, güldürme beni.
 IV. Solmaya yakın iki gülle benle barışmak istiyormuş.

Görseldeki yapboz parçaları ile cümleler eşleştirildiğinde hangi yapboz parçası ile cümle dışta kalır?

- A) I - kırmızı   B) II - yeşil
 C) III - mavi   D) IV - turuncu

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde varsayım anlamı yoktur?

- A) Tut ki orada salgın hastalık var.
 B) Diyelim ki bu sınavı geçtin.
 C) Galiba bu iş yatacak.
 D) Varsayalım cebinde hiç para yok.